

გერმანული
პიკაბიოთაჲ

მეზღა

1927

1. სურათი	1
2. პირველი მაისი—ლეკსი—ე. პოლუშკორდინოვს.	2
3. მუდამ მზად ვარ—დ. თაბ—ლი.	3
4. პირველი მაისი (პიესა)—ხაქრო ხარშილადის	9
5. პირველი მაისი—ლეკსი—ყახელი ბიკის	9
6. ევროპის ქუროდები—დ. ძეძაძის.	17
7. შრომის სურათი—ლეკსი—გ. რობიტაშვილის.	22
8. ჩვენ შევეცვლით მათ—მანის.	23
9. გახატულია, გახატულია—ნ. ნაკაშიძის.	26
10. მუსიკა—„ყვავილები“	27
11. როგორ უნდა მოეწყობოთ ბოსტანი—მანისა.	28
ბავშთა შემოქმედება: 1. სამჭედლოში—მ. მამულაშვილის.	30
2. ნაკადული—ლეკსი—ე. ეფრენაშვილის.	31
3. ჩვენი სიმღერა—ლეკსი—რ. გაბიჩვაძის	31
4. დილა—ლეკსი—ვ. დავლიანიძის	32
გამოკანა—ნინოსი. ყდაზე	
რებუსი—ნიანისა.	

რ ე გ უ ს ი

(წარმოდგენილი ნიანის მიერ).

წლის მე-12 ნაწილი ს

“ თ
ლ
ბ

“

თ ვ ე

გატეხილის მო-
წინააღმდეგე

ჩემი დის დედა
რაა ჩემი?

ზურს რაზე
სთესავენ?

ნაცვალსასხელი ძრავ-
ლობით რიცხუმი

გამოკანა.

მე ვარ საკმელი. თუ ერთ ასოს შემეცვლი, საშინელი მხეცი გავხდები.

საქართველოს
საბავშვო

მე-XXIII წ. | № 4 | აპრილი | 1927 წ.

განათლების სახალხო კომისარიატის სოც. აღზრდის მთავარმმართველობის და
საქ. ა. ლ. კომკავშ. ცენტრ. კომიტ. ჟურნალი ბავშვისათვის.

F 1929

პრონერები საუბრობენ პირველი მაისის მოწუობის
შესახებ.

პირველი მაისი.

შესეშინებდა გაშალა
 ცის ანთებულ სიფრცხვანო
 და ზღმდინარ სხივებით
 სინარული დაღვარა,
 სამაისო პოლსენით,
 გარემოს სიწითლეში,
 გული შუებით აღვსილი
 სცემს, ვით გრძნობის ნაღვარა...
 ცის ღაფუბრდი დასწურა
 ფრთაშაღ ფრინველთ გუნდებმა,
 სინაღისით აავსო
 გულმწუერვალთ თვალებით;
 ვეფხედების კონკები
 ჭეჭავის იაგუნდებად,
 და შთა-ველი ივსება
 ზურმუხტით და ღაღლებით.

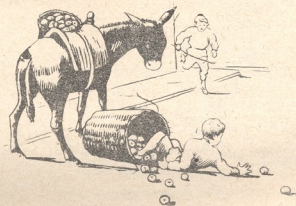
მოდის ულავ რიგებით
 ბაგმთა მშვენი წყებანი,
 სამაისო სინარულს
 დროშებით რომ ანთებენ;
 ასად ქვეყნის სიყვარულს
 გულით მტკიცით, მგ სწებარით
 ატარებენ უველანი
 და მიდამოს აღსვენენ...
 რა კარგია მაისი,
 გასაფხულის მთოველი!
 რა კარგია მაისი,
 დღე მშრომელთა კავშირის!
 ამ ჩაგრულთა განთიადს
 მუდამ ტრფობით მოველი
 და, ნეტავ, სულ უგრავდეს
 სამაისო საუკიდი!!

ელიზბარ პოლუმორდვინოვი.

მ უ ლ ა მ მ ზ ა ლ ვ ა რ.

მუდამ ცულები და მოუსვენარი ჩვენი გივი. მთელი დღე დარბის, დახტის, შინ არ ჩერდება. სად არ დაეძებს მას შეწუხებული დედა: შინ, გარეთ, ქუჩაში, შესობლებში.

— მოძულა ამ ბიჭმა, მოძულა! — ამბობს დედა და ხმაძაღვლბ იძახის: — გივი, გივი! სადა ხარ, ბიჭო?

ვირს კალათა მოსწედა და გივი ძირს დაეარდა.

— მიაუ, მიაუ... ნუ გეშინია, დედა; აქა ვარ, აქ... — მოიხმა გივის ხმა სახლის სახურავიდან.

— მანდ რა გინდა, შე ეშმაკის ფეხო, შენა! — ეკითხება შეშინებული დედა.

— ჩიტებს ვაფრთხობ, დედიკო. თუკი ჩვენი ჰატარა ციცინიასი ეშინიათ ჩიტებს, ჩემი რათ არ უნდა ეშინოდესთ! — ამბობს გივი და აბრიალებს ლამაზ, ეშმაკ თვალებს.

— მანდ რამ აგიუვანა? — ეკითხება შიშისაგან აცახცახებული დედა.

გივიმ ჰასუსი არ მისცა, კოსტად გაიცინა, უცებ შეტრიალდა და მარჯაღ ჩამოიწმინა სახლსე მიდგმული დიდი კიბე.

დედან შიშისაგან ცრემლები წამოუვიდა.

დაღამდა... გივიმ საჩქელი ჭამა და დაწვა. დაიძინა. მიღ-
ში „მიაუ-მიაუს“ იმხსდა: სიზმარში ჩიტუნებს ამინებდა.

— რა ჟენა, როდის დატყვიანდება ეს ბიჭი! — ამბობდა
მოსიუვარულე დედა.

მეორე დღეს, გათენდა თუ არა, გივი წამოსტა ლოგინი-
დან, დაიბანა ზირი, ისაუსმა და მამინვე ქუხამი გავარდა.

ზაფხულის ცხელი დღია იყო. გივიმ დაინახა: მოდის ქა-
ლი, მოაქვს წყლით სავსე ჩაფი.

— რა კარგია ახლა ცივი წყლით გაგრილება! — გაი-
ფიქრა გივიმ და ზუმად მიცუნცულდა ქალთან.

— დეიდა! მწუურია, დამალევიჩე წყალი.

— მიირთვი, ზატარავ, მიირთვი! — უთხრა ქალმა და ჩა-
ფი მირს ჩამოდგა.

გივის არ წუჟოდა, მას მხოლოდ ცხელოდა და გაგრი-
ლება უნდოდა. ის მოებღაუჭა ჩაფს, ასწია, დაიწყო სმა;
შემდეგ, ვითომ კვლავ მოერია, გადმოსწია, გადაისხა ტანზე
წყალი და ჩაფი მირს დააგდო. წყალიც დააქცია, ჩაფიც გა-
ტყდა და მთლად ამოწუწულმა მოტკუორცხლა შინისკენ. ქალს
შეეცოდა გადააქნია თავი და გაუდგა გზას.

რა იცოდა მან გივის ოინები, მისი ჯამბაზობა!

სოფელი ტანისამოსი გივის მალიან ესინამოვნა.. შინ
მიირბინა, დედან შორიდან მოახეხა თავი და ისევ გამოსწია
ქუხისაკენ. სედავს, ზატარა ბიჭი. ვირს მოერეკება და, რაც მადლი
და ღონე აქვს, იმხსნის: „ვაძლი, ვაძლი!“

— მომეცი ერთი ვაძლი! — უთხრა გივიმ.

— ფული გაქვს? — ჰკითხა მევაძლე.

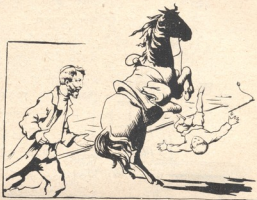
— ფულს დედაჩემი მოგცემს, — უნახუნა გივიმ და გაქანა
ვირისაკენ. ვირზე ორი კალათა ეკიდა. ერთი სავსე იყო ვაძ-
ლით, მეორე ნახევრად. გივის ბეჭრი არ უფიქრია, მოტკიდა

ვირს სელი კისერში, ასტა და ნაკლულა კალათში ტყაზანი მოადინა.

ზატარა ძეგაძლეს გული მოუვიდა, მივარდა გივის და გადმოთრევა მოუხდომა. გივიმ ისე მაგრად ჭკრა სელი ზატარა ბიჭს, რომ საბრძლო ძეგაძლე ეირამაღა გადართილდა. თითონ აივსო ჯიბეები ვაშლით და გადმოხტომა დაახლო, მაგრამ ვეღარ მოახსრო:

ვირს კალათა მოხსწედა და ხეენი გივი ვაშლებთან ერთად ძირს დაუარდა. უცებ წამოსტა სესე, სტაცა რამდენიმე ვაშლს სელი და გაქრა.

ბრახმორეულმა ძეგაძლემ მოინდომა უკან დადევნება, მაგრამ იფიქრა: სულ-

ცხენზე ვეღარ დამაგრდა და ძირს გადმოვარდა.

ერთია, იმ ეშმაკს ვერ დაუეწევი და აქ კი ვაშლს ვინმე ამიბოჭავსო. გაჩერდა, კალათი ააყენა, დაფანტული ვაშლები ჩააწეო და ვირს გადაჭკიდა. შემდეგ მოჭკიდა ჯოხს სელი და ვირს დაუშინა, უნდოდა გულის ჯავრი ამოეყარა. რაში იყო დამნაშავე საწყალი ვირი? ჩაღუნა თავი დიდუურა ზირუტეებს, ერთი შეიშმუშნა და სელი ნაბიჯით გზას გაუდგა.

გივი ამ დროს უკვე შინ იყო, მიძლულიყო ზატარა ოთახის კუთხეში და მსიარულად მიირთმევდა ვაშლებს.

ვინ ჩამოსთვლის გივის ეშმაკობას, მის სიცელქეს!

ნაცნობები და შესობლები იძახდნენ: ასეთი ცელქი ბავში არ გვინახავსო. დედა კი სულ იმას ნატრობდა, როდის გაიზრდება, როდის დატყეიანდებაო.

ერთ დღეს გივი მენახშირეს შესვდა. ნახშირი გაუქვიდა, ცხენსუ გადაძვდა და მხიარული შინ ბრუნდება.

— შია, დაშვი ცხენსუ, — დაედრიჯა გივი.

— ძალიან გიუვარს ცხენი?

— ძალიან, ძალიან, — უზახსებს გივი.

— რომ გადმოგატდოს? შენ ხომ ჰატარა ხარ!

დარჩა ჩვენი გივი ჰერხე
ჩამოკიდებულად.

— დარდი ნუ გაქვს, ოღონდ დაშვი და მე ვიცი, — იმედინად უთხრა გივი.

მენახშირე გულგუთილი კაცი იყო. ძირს ჩამოხტა, მოჭკიდა გივის სელი და ცხენსუ შესვა. გივი ნახშირის ტომრებსე დაჯდა.

— ანუ, ანუ! — შესძახა მან და ჰატარა ბუბტი მაგრად ჩასცხო დაღლილ ცხენს. ცხენმა უურადღება არ შიაცია, მაგრამ გივი კი არ ეძვებოდა. ბოლოს გამოხსოვა მენახშირეს მთრახი და ისე გადაჭკრა ცხენს თავსა და თვალებში, რომ საბრძალო ცხენი ტკივილისა და სიბრწისისგან ეაღეს დადგა. გივი ცხენსუ კედარ დამატრდა და ძირს გადმოვარდა ტომრებთან ერთად. არა-

ფერი უტყენია, მაგრამ ისე გააშავა ნახშირის მტვერმა, რომ მსელი საცობი იყო. მოსუსნული, გამურული გივი სიცილ-ხარხარით მივიდა დედასთან. დედას ჯერ გული მოუვიდა, მერე სიცილი დაიწყო და თავის ჰატარა, მოუსვენარ ბიჭს ზირი დაბანა და ტანისამოსი გამოუცვალა.

საღამოს დედა გარეთ გავიდა. გივი ოთახში დადის და ფიქრობს, რა მოიგონოს კიდეკ, რით გაიროთ თავი. უცებ ჰერში შეაქმნია მიმაგრებული, მოკაეუჭებული რკინა.

— ეს ღამის ჩამოსკიდებულა, სოჭა გოვამ, — ჟანსოთ, მეც დამიჭერს თუ არა.

ოთახში დიდი მაგიდა იდგა. მიანთა ის შუა ადგილას, სუდ ზატარა მაგიდა დადგა და მაგიდასე კი სკამი. ანტა დიდი მაგიდიდან ზატარასე, ზატარა მაგიდიდან სკამსე და სელი ჩაჰკიდა მოკაჟუჭებულ რეინას. ამ დროს უცაბედად სკამს ფეხი ჰქრა. გადმოფარდა სკამი, მასთან ზატარა მაგიდაც, დარსა ჩვენ გოვი ჭერსე ჩამოკიდებული. შემინდა, ბეჭრი ველარ მოითმინა და მართო დრიალი. დუღამ გაიგონა გოვის უფირილი, შეეარდა ოთახში და გოვი რომ ჭერსე ჩამოკიდებული დაინახა, მართო გოვილი და გული შეუწუსდა.

დასცა ძირსა...

შეზობლებმა გაიგონეს ქალის გოვილი, მოიბრინეს, გოვი ჩამოსვეს, დედამისს კი ანუგეშებდნენ:

— ნუ გეშინია, ქალო, მალე გაიზრდება, დაჰკვიანდებაო.

დადგა ზამთარი. გოვის დედამ თბილი ტანისამოსი შეუკრა. უზარია ზატარა ბიჭს ახალი სალათი და მარვალი. ჩაცვა, გამოეწო და თაჟმომწონედ ქუჩაში გავიდა. ცოტა გაიბრა. სედავს, მოდის იმსხავით ზატარა, ამავე ბიჭი.

— შენ ვინა ხარ? — შესძახა გოვიმ.

— სორჩი ზიონერი, — უხასუსა ზატარამ.

— მოდი დამეჭიდუ, — უთხრა გოვიმ და ზასუსი აღარ დაცაღა, წაიწია ზიონერისაკენ.

— მუდამ შხად ვარ, — ამაყად სიტყვა ზატარა ზიონერმა, მოტრიალებს აღარ დახცაღა გივის, დასცა შირს და უთხრა: „ჰემცე შენ!“

დამარცხებული, შერცხვენილი გივი მოვიდა და დედას მოუყვა თავის ამბავს:

— ზიონერმა მაცობა, ხეშსავით ზატარა ბიჭმა მაცობა. დედიკო, შენი ჭირიშე, მეც ზიონერი უნდა გავეხდე, მეც მუდამ შხად უნდა ვიყო. თუ ზიონერად შემიყვან, აღარ ვიეშმაკებ.

— კარგი, შეილო, კარგი, დედა გენაცვადლოს, შენც ზიონერი იქნები მაღე! — სიხარულით და ალერსით ეუხასუხა დედამ.

გახარებულმა გივიმ დაიწყო მხადება: შიდი-შიდის ოთახში, თავი მაღლა უჭირავს, ფეხებს აბაკუნებს და იძახის:

— მუდამ შხად ვარ, მუდამ შხად ვარ,
შეძომხედეთ, რა კარგი ვარ!!

დ. თაბ — ლი.

პირველი მაისი.

საბავშვო პიესა ერთ სურათად.

მოქმედი პირნი:

მუშა.

გლეხი.

1. ფერია—ია.

2. ფერია—ვარდი

3. ფერია—შროშანი

4. ფერია—მიხაკი

5. ფერია—ყაყაჩო

6. ფერია—ზამბახი

7. რვა საათის სამუ-

შაო დრო

8. დასვენება

9. ძილი.

10. მერცხალი.

11. ბულბული.

12. ნაკადული.

ლამაზი მთა, გორაკებიანი, ათასგვარი მცენარით და ჭვავი-
ლით შემყული. მოიშის ფრინველთა ერიამული, ნაკადულის ჩუქჩუნი,
ბულბულის სტვენა და სხვა.

სცენაზე გამოდის ორივე მხრიდან ფერები: ჯერ იაკვავენ,
შემდეგ ლამაზი ფიგურებით მშვენიერად ეწყობიან.

სურათი I.

ფერების წყებანი:

1—სანეტარო დრო დაგვიდგა,

2—გაზაფხულდა.

1—ათასგვარი ფრინველთ გუნდი

2—ამაყრულდა.

1—დღეს პირველი მაისია

2—მხიარული,

1—დღეს ზეიმობს და ხალისობს

2—მუშის გული.

1—და მის ზეიმს უერთდება

2—ყველაფერი:

1—ფრინველთ გუნდი, ყვავილები

2—ათასფერი.

1—ულოცავენ დღესასწაულს

2—ერთად ყველა,

1—და მშვენივით აგვირგვინებს

2—ცისარტყელა.

(ყველანი ერთად მღერიან).

—ვიშ, რა მშვენიერებას, სილამაზეს

ფენს გაზაფხული,

ათასი ფერის სამკაულით

არის შემკული!

მზე მდინარეში აბანავებს

მოვერცხლილ თვალებს,

და მწვანე ტყეებს ფრინველები

ამუსიკალებს!

მინდორ-ველს ჰქარგავს ყვავილები

სხვადასხვა ფერი:

თეთრი, ყვითელი, ლურჯი, მწვანე

და ალისფერი.

ყველა ეს არის სამკაული

პირველ მაისის.

მუშის სიბნელის უკუმქცეველის

ნათელ აისის.

(შეამჩნევნ მომადიდ მუშას)

1 ფერია—შეხედეთ ყველამ, მუშა მოდის!

2—რა მხიარული!

3—დღეს აღტაცება მასში ღვივის

მეფობის სრული.

4—მას სხვა მოჰყვება,

5—ის გლეხია,

6—მუშაკი სოფლის,

2—მრავალტანჯული და დამღვრელი

სისხლის და ოფლის.

3—ესენი ერთად დღეს მიდიან

იქ საზეიმოდ.

5—ჩვენ ნუ გავუშვებთ, იცით, დებო,

აქ ვაზეიმოთ.

ყველანი—ასე მოვიქცეთ! ცეკვით დავხვდეთ

1 — ერთად ჩავებათ.

ყველანი — და რომ მოვიდნენ, შემოვერტყათ
 მკიდრო რკალებად.

(ტბმებიან ერთიერთმანეთზე ბელუბით და როდესაც მუნა და
 გლზი შემოვლენ, გარს შემოვერტყმებიან და ცეკვით უფლიან).

მუშა (გაკვირვებულად) — ამათ რას ვხედავ!...

გლეხი — საკვირველი არაფერია:

ყველა ეს, ვიცი, გაზაფხულის
 არის ფერია

ხედავ?! აქ თითქმის ყვავილების

ყველა ფერია:

ყვითელი, მწვანე, ლურჯი, თეთრი,
 ალისფერია!

ფერიები — დიახ, ჩვენ მართლაც გაზაფხულის
 ვართ ყვავილები.

კობტა, ლამაზნი, დედამიწის
 ნაზი შვილები.

1 **ფერია** — მე ყველა მიცნობს, თუ ვინა ვარ,
 რა ყვავილია:

ყველაზე პირველ გაზაფხულზე
 ამოვალ ია.

ჩემით მინდორი არის ტურფა
 და ლამაზია,

სასურველ სუნის ვარ მფრქვეველი,
 ნაზი, გულღია.

2 **ფერია** — მე ხომ ვარდი ვარ, მორცხვი, ნაზი,
 გულჩახვეული,

ვისაც ბუღბუღი მიგალობებს
 მარტოდ, ეული.

ვარ ყველასათვის სასურველი,
 კარგი სურნელი,

როცა საყვარლად გულს მიფუროჩნის
 ნიაფი ნელი.

დანარჩენები: ჩვენც კიდევ ყველა — ყვავილები
 სხვადასხვა ფერის,

სასიამოვნო, სასურველნი
 სუყველა ერის!

თქვენ აქ გაგართობთ, გასიამებთ,
 ვიცეკვებთ ყველა,

მოგრთავთ, მოგკაზმავთ ყვაეილებით
 ერთად სუყველა!
 შემდეგ ბუღბულიც გიგალობებსთ,
 დაგიტკობსთ სმენას,
 ახმატკბილდება აქ მერცხალი,
 იწყებს მოღხენას.
 თქვენ სადიდებლად გიგალობებსთ
 ფრინველთა ნადი,
 და ტკბილ სიმღერას იდუდუნებს
 ცელქი ნაკადი.

(ყველა ფერია მოიხსნის ყვაეილებს და რთავენ გლეხსა და
 მეშას ამ დროს მოისმის ნაკადულის სიმღერა).

ნაკადულის ხმა:

—მე გაგიტაცებთ ოცნების ზღვაში,
 იქ გაბანავებთ, გაგიქრობთ წყლულსა.
 ამოიკითხეთ ამ ჩემ ტკბილ ხმაში,
 რომ ვერვინ გაგხდისთ აწ დაჩაგრულსა.
 ე მაგ გუღლია შრომის გულ-მკერდზე
 ოქროს წინწყლებად დაგაფრქვევთ შეფეფებს,
 და ვაოცნებებ აწ მაგ თქვენ ბედზე
 იმათ, ვინც აწი ველარ იმეფებს.
 დაგატკობთ ლექსით, ტკბილ ნანას გეტყვით,
 ავმუსიკდები ათას ტკბილ ხმაზე,
 მაშინ საყვედურს ბედს ველარ ეტყვით
 და ლალად ივლით ცხოვრების გზაზე.
 სარკედ მიხმარეთ ანკარა წყარო,
 შიგ დაინახეთ შრომის მხნე სახე,
 ვისაც უბყრია აწი სამყარო,
 მას ვერ დაგლიჯავს ვერცერთი მახე.

(მეშა და გლეხი ნაკადულის ხმას სიამით უსმენენ).

ფერიები—უკვე ნაკადმა დაათავა
 თვისი არია...

4—დიდი ზემი, ბუნების შვილთ,
 ჩვენც გვიხარია.

6—სხვა ფრინველებმაც უნდა გითხრასთ
 თვისი გალობა,

7—რადგან მაისმა თქვენთვის იგი
 მათ უწყალობა.

2 — ალბათ, იგრძნობდა და მაისი
 მას მიხედვებოდა,
 რომ ეს დღეობა წინათ მუშას
 უნდა რგებოდა.

3 — მისთვის მოკაზმა, მორთო ასე
 ათას ფერებით,
 და აჯადოვებს ის მუსიკით,
 მის ამღერებით.

1 — ყური დავუგდოთ ბულბულს, მერცხალს,
 ტოროლას, შაშვსა,
 ენახოთ, ისინი რას იტყვიან:
 კარგსა თუ ავსა.

ჟგელა: — ენახოთ, ვუსმინოთ, თან ვიცეკვოთ.
 უკეთესია,
 რადგან ბუნებას ჩვენით სიტკბო
 დაუთესია.

(ცეკვენი მუშისა და გლეხის გარშემო).

მოისმის მერცხლის ხმა.

— ათასგვარ საშიშ ქარიშხალში
 გამოვიქროლე.
 დაბრკოლებაში შეუდრეკლად,
 მედგრად ვიქროლე,
 რომ მოვსულიყავ და მოლხენა
 გამეასკეცნა.
 შრომის გულ-მკერდი სიყვარულით
 გადამეკოცნა.

აჰა, მოვედი, გიგალობებთ
 კუდმაკრატელა,
 მსურს შეუზღუდველ სიხარულით
 დაგატკბოთ ყველა.

მე მერცხალი ვარ, ნახ მაისის
 მახარობელი,
 მის სიდიადის სხვა ქვეყნებში
 ვარ მე მთხრობელი.

(მოისმის ბულბულის სტეენა).

მუშა. — ვიშ, რა ხმა არის ასე ტკბილი
 რა სასურველი?!

ვინ უნდა იყოს ჯადოქარი,
 გულთამხილველი?!

გლეხი — ბუღბუღი არის, ყველასათვის
 ის საყვარელი.

ბუღბუღის სტენა:

— პატარა ნისკარტს ავამღერებ,
 ავაწკრიალებ,
 წარმტაც გალობას სასიამოდ
 დავაწკრიალებ
 ხან მიძინების ნანას გიმღერთ,
 ვაამებ თქვენ გულს,
 რომ მოისვენოთ, დაგეძინოსთ
 შრომით დაქანცულს.
 თვალდახუჭული ათასი ხმით
 ავხმატკბილდები
 შეუდარებელ მუსიკოსად
 მაშინ გავხდები,
 შემდეგ კი, ადრე, საყვირის ხმას
 დავასწრებ დილით,
 გამოგაფხიზლებთ სამუშევრად
 ჩემის ხმით ტკბილით.

(მუშა და გლეხი გატაცებული უსმენენ. გარედან
 მოისმის სიმღერა):

— მუშა — გლეხი მშრომელი
 ჩვენი მეგობარია,
 მათი დანიშნულება
 ყველა ჩვენ გვაბარია.
 ეს პირველი მაისი
 სიტუფით ლამაზია,
 მარად გაუწყვეტელი
 აქვს შშვენების ხაზია.
 — პირველი მაისია
 მუშის დღესასწაული,
 ამ დღეს მან შეიძინა
 ძვირფასი სამკაული,
 ამ დღეს მან მოიპოვა
 კანონები შრომისა,
 საღამო მიულოცა
 თვის მეგობარს ძმობისა...

(შემოდინა „რეა საათის სამუშაო დრო“, „დასვენება“ და
 „ძილი“. ვაჭები იქნებიან შესაფერი ტანსაცმელით. მათ შემოსვლაზე
 აფელანი ერთად იმეორებენ შემდეგ კელგეტს).

ყველა — პირველი მაისია
 მუშის დღესასწაული.
 ამ დღეს მან შეიძინა
 ძვირფასი სამკაული.

მუშა — (მოსულებს)

ახლა გვითხარით, რა მოდგმის ხარტ,
 ან რათ მოხვედით,
 ან კმაყოფილი რატომა ხარტ
 ამ ჩემი ბედით?

1 მოსული — მე შრომის დრო ვარ, ურყეველი
 და განსაზღვრული,
 ჩემ ხელში არის რვა საათი
 მუდმივად სრული.

2 მოსული — მე: დასვენება ფიზიკური,
 შრომა — გონებით,
 გართობა — კითხვით, ან წარსული
 დროს მოგონებით.

3 მოსული — მე ტკბილი ძილი რვა საათით
 მსურს დაგეუფლოთ,
 რომ შრომა თქვენი საადვილო
 შეიქნეს უფრო.

(ამ დროს სცენა დაბნელებდა. სიბნელებაში ყველანი დაეწყო-
 ბიან ლამაზად. მაღლობზე მუშა და გლეხი დადგებიან წითელი დრო-
 შით, რომელზედაც ორივეს უკიდია ცალ-ცალი ხელი, მეორე ხელით
 კი ნამგალის და კვერის ფიგურას აკეთებენ. სცენა დროგამოშვებით
 სხვადასხვა ფერით უნდა განათდეს. როდესაც განათდება, მღერიან).

მუშა, გლეხი და ახალმოსულნი:

დღეს ზეიმში ჩაბმული
 მშრომელ ხალხის გულია,
 შესაფერად ყველაფრით
 მორთულ-მოკაზმულია.
 ჩვენ, მუშები, ყველანი
 ხელი-ხელ გადავებით
 და ცხოვრების ტალღებში
 ძმურ კავშირით ჩავებით.

ფერიები მღერიან:

ჩვენ ყველანი მუშების
 მოლხენას ვუერთდებით

და ამათ შესამკობლად
 თაიგულად ვერთდებით.
 ოპ, ეს დღე ძვირფასია,
 მათი დღესასწაული,
 რასაც მუდამ თან ახლავს
 მშვენების სასწაული.
 პირველი მაისია
 მუშის დღესასწაული,
 ამ დღეს მან შეიძინა
 ძვირფასი სამკაული.

(ცველანი ერთად იმყოფებენ უკანასკნელ კლბეტს. ფარდა
 ნელ-ნელა ეშვება).

ზაქრო ხარშილაძე.

პირველ მაისს

დილა ნაწი, ღამაწი,
 ევაულებით შეკეული,
 ამწვანებულ მდელოზე
 ნამი დაჰკურბული,
 შხის სსივები ნაწები,
 ნაკადული ჩხრიალა,
 გაზაფხულის მკოსნები
 და ენძელა ცქრიალა,
 ვარდები და იუბი,
 ჩიტები და სსივები,

ევაულები, დროშები,
 ქალაქი და სოფელი,
 ზეიმობენ, ღვინობენ
 პირველ მაისს დიადსა,
 ადიდებენ ღვინისა,
 მშრომელ ხალხის ბეჭადსა!
 ვაჟა, ვაჟა მშრომელ ხალხს,
 გაზაფხულის აისსა!
 ვაჟა, ვაჟა დიად დღეს,
 ვაჟა პირველ მაისსა!

კახელი ბიკი.

კვერცხის ქურდები.

(სიმას ნაამბობი)

მე და ჩემი და ტასიკო ესოში ვბურთაობდით. ჩემი კან-
როლილი ბურთი ტასიკომ ჯედარ დაიჭირა და ის ჭიშკრის
ქვემიდან ქუჩაში გაგორდა. ჩვენც გავეყვით თან.

სწორედ ჩვენს ჭისკართან მეწვრილმანეს სოფლის დედაკა-
ცები შემოსდნენ.

— რომ იცოდეთ, რა სათამაშოები მაქვს თქვენთვის, — ბავ-
შებო! — სთქვა მეწვრილმანემ ჩვენს დანახვასე და თან სათამაშოე-
ბით სავსე კალათა გადმოგვიდგა.

მე და ტასიკო ახლო მივედით და კალათას ჩავსედით. რა
კინდა სულა და გულა, რომ იქ არ იყო: ხარატული ბზრია-
ლები და სოკოები, კუკის სამოვარი და ჭურჭელი, ხის წითელ-
არძიელები, ბუტომობილები და ათასი სხვა სათამაშო!

— მე ამ სამოვარს ვაჟიდვინებ დედას! — სთქვა ტასიკომ.

— მე კი ეს ბზრიალა მომწონს! — ვუბნახე მე. — წავიდეთ,
დედას ვუთხრათ, რომ გვიეიდოს!

გავიქეცით შინ. სამწუსაროდ, დედა ვერ ვნახეთ და დაღა-
ნებული გამოვედით გარეთ.

— მაგასე რამ დაგადონათ? — გვითხრა მეწვრილმანემ: აი,
თქვენს არჩეულ სათამაშოებს ცალკე შევინახავ. უნარით დე-
დას, რომ სამოვრისათვის ათი კუერცხი დაამზადოს, ბზრიალას
კი რვადაც დაგითმობთ!

ჩვენ ძალიან მოგვეწონა მეწვრილმანის სიტყვა. ვთხოვეთ, რომ მეორე დღეს უთუოდ მოსულიყო და ჩვენი არჩეული სათამაშოები მოეტანა.

საღამოზე, როცა დედა შინ დაბრუნდა, შევეხვეწეთ, რომ ჩვენთვის საშოვარი და ბზრივალა ეყიდა.

— კარგი, ბავშვებო, როცა მეწვრილმანე ჩამოვიღის, უთუოდ გიყიდით!—დაგვანიშნა დედა.

მეორე დღეს, სკოლიდან რომ მოვედით, დედა შინ არ დაგვინგდა.

დიდ ხანს არ გაუვლია, რომ მოგვესმა მეწვრილმანის ხმა.

— საწვრილმანო კვერცხებსე, საწვრილმანო!

— დედა ხომ დაგვანიშნა, რომ უთუოდ გვიყიდის სათამაშოებს!—ვუთხარი მე ტასიკოს: მოდი მარნიდან კვერცხები გამოვიტანოთ და მეწვრილმანეს ჩვენი არჩეული სათამაშოები გამოვართვათ!

— კარგი!—სიტყვა ცოტა უოქმანის შემდეგ ტასიკომ.

გამოვიტანეთ მარნიდან კვერცხები და გამოვართვით მეწვრილმანეს სათამაშოები.

ჩემმა დამ თაუისი დედოფლები მაგიდაზე ჩამოამწვრივა და „სამოვარი“ დაუდგა, მე კი ჩემი ბზრივალათი ვერთობოდი.

ამ დროს შემოვიდა დედა ოთახში და, რა დაინახა ჩვენი სათამაშოები, გაჯაფრდა:

— არ გაბედოთ აწი და უჩემოდ არავის არაფერი მისცეთ. ერთ დილას დედა მარნიდან ძლიერ აღელვებული შემოვიდა:

— ვაშობობდი, ხუთ კრუსს ერთად დავსვამ მეთქი და სამ კრუსსაც ძლივს ეყო. რა უუბავით, ბავშვებო, იმდენი კვერცხი?

— დედა არ მომიკედეს, რომ არც მე და არც ტასოს სე-ლიც აღარ გვინვლია!

— მაშ რა იქნა? ჩემი ანგარიშით, ბარე ორმოც ცაღამდე ბეღია!

— დედაკაცო, რომ შიადგები სოლმე მაგ ბავშებს, მარნის კარი სულ ღია არის, ეზოში კი მთელი უბნის ბაღლობა იურის თავს სათამაშოდ; ალბათ ვინმე შეეჩვია და გააჩანაცა! — გამოგვესარჩლა მამა.

— იცოდეთ, ბავშებო, თუ კიდევ შეგიურიათ ჩვენს ეზოში ბავშები, ძალიან გაუფაურდები! — გვითხრა დედამ.

შეიშვე დღეს, საღამოთი, დედამ ორთავეს დაგვიძახა და გვითხრა:

— ჩქარა სთქვით, რას უშვრებით კვერცხებს? კასრი დანიშნული მქონდა და დღეს კიდევ ათ კვერცხადის მაკლია!

— მშე რრა ვვიცი... მარანში დღეს ფეხიც არ შემიდგამს!

ორ წუთად აფუღენ კასრს.

— მართალია, დედი! — დამემოწმა ტასიკო: შე და სიმბ სულ ერთად ვთამაშობდით!

— ალბათ, შენც წილი გიდევენ, შე კუდრატავ! იმიტომ ემსრობი, განა?! — უთხრა ტასიკოს დედამ.

ჩვენ ალაღ-მართლებად ვგრძნობდით თავს და, გულამოვჯდარებმა, ტირილი დავიწყეთ.

— იცი რა, ტასო? — უთხარი ჩემს დას, როცა გული დამიშვიდდა; — სხალ სომ კვირა და სკოლაში არ წავალთ, — მოდი დაუუვარზუდეთ და გავიკოთ, ვინ არის ჩვენი კვერცხების ქურდი!

— კარგი, დაუუარაუდღეთ! — მიზასუსა სლუკსლუკით ტა-
 სომ და თან წინსაფარით თვალებიდან ცრემლები მოიწმინდა.

მეორე დღეს, ვისაუწყეთ თუ არა, შევედით მარანში და კუთ-
 სეში წნილოს ქილების უკან ჩავსხედით.

დიდი ხანი ვისხედით ჩუმად. სადილობამ მოატანა, მაგ-
 რამ მარანში არავინ შემოსულა.

— ვინ იცის, ახლა შინ კიდევაც სადილობენ! — წაფურ-
 ხელე ჩემს დას: — მოდი წავიდეთ და სადილის შემდეგ ისევ
 დაუუარაუდღეთ!

— არა: იქნება სადილის დროს შემოგვეპაროს ქურდი! თუ
 გინდა შენ წადი, მე კი აქ დავრჩები! — მიზასუსა ტასომ.

არ მინდოდა ტასიკოს მარტოკა დატოვება და ამიტომ მეც
 გადავწყვიტე ბოლომდის დავრჩენილიყავ, თუნდა საღამომდის
 მომხდომოდა უარაულობა.

კუთხეში ჩუმად მობუსეულებს ძილი მოგვევრია და მოქნა-
 რებსაც მოვევეით.

ერთიც ვნასოთ, საიდანღაც გაჩნდა ვეებერთელა ვირთაგ-
 ვა, შესტა ქვასე და იქიდან კვერცხების კასრში ბღღარმანია
 გაადინა.

ჩვენ მსერად გადავიქცით.

ვირთაგვა ისევ ძალე ამოხტა და კოდს უკან შემვრა. ცო-
 ტა სნის შემდეგ ათიოდე ვირთაგვა გამოვიდა. ერთი მათგანი
 კასრში ჩასტა, დანარჩენები ერთ წაშს ორ წეებად ისე აჟუღენ
 მიწიდან ქვასე და ქვიდან კასრსე, თითქოს დარი მიუუუდებიათო.

ცალად დარჩენილმა ვირთაგვამ აირბინა ამსანაკების ზურ-
 გებსე, შიგ მჯდომ ვირთაგვას კვერცხი გამოართვა და სრულიად
 უვნებლად ჩამოაგორა დაბლა. ასე გაიმეორა რამდენჯერმე.

როცა საკმაო კვერცხი მოიმარბეს, ვეულამ სათითოდ შეა-
 გორა კოდს უკან დიდი ოსტატობითა და სიფრთხილით.

ჩვენ გაოცებულები ვიყავით ამ სურათით და ასრდაც არ მოგვსკვლია საფარიდან გამოხელა, რომ დაგვეფრთხო ჩვენი კვერცხის ქურდები.

როცა ჩამიხუმი მიწედა, მარნიდან გამოვედით და ნახული დედან ვუძებოთ. დედა მარანში წამოგვეყვა და კოდს უკან ჭრაქი შეანათა: კედლის ძირში ვეებერთელა სორო იყო ამოთხრილი და მთელი მხსმილი ამ სორომდე კვერცხების კასრიდან ამოღებული ბზით იყო მოფენილი, რომ გავგორების დროს კვერცხები არ დაშტვროდათ.

— ქა, ვერ სედავთ ამ ერთბეწვა ცხოველს, რამოტელა ჭკუა და მოხერხება ჭქონია!—სოქვა დედამ:—უნდა მამათქვენს საფანგი ვაუიღვინო, თორემ სულ აიკლებენ აქაურობას!

მეორე დღეს მამამ ბაზრიდან საფანგი მოიტანა და ვირთაგვებს დაუგო, მაგრამ ახლოც არ გაეკატენ. დედამ კვერცხების კასრი სახლში შემოიტანა. სამაგიეროდ ვირთაგვებს ახლა ფქვილის კოდი გამოეღრუტნათ.

— თუ დარიშხანა არ ვაჭამე, აღაწაფერს შეგვარჩენენ წვეულები!—სოქვა მამამ.

აფთიაქში დარიშხანა არ მიეცათ: ეთქვათ, მისი ხმარება სასიფათოა, რადგან დარიშხანა ნაჭამმა თაგვმა შეიძლება საზოგადო მოწამლოს და იქიდან თქვენც მოიწამლოთო.

დიდხანს ზარზამობდენ ვირთაგვები ჩვენს მარანში, სანამ ბოლოს კარა არ გავიჩინეთ, რომელმაც მალე მთლად გააწყო მათი სახელი.

დ. ძეგამიძე.

შ რ მ ი ს ს უ რ ა თ ი

აძწვანდა სერი,
ცა მსიარულობს...
ნიაჲი დაჰქრის
ცელქსა მდინარეს,
გაცოცხლდა ველი,
ნელი ნიაჲი
ქოჩორს უგარცხნის
გაფურქნულ ზრეს...
შხის სითბომ მიწას
მიუღღერსა,
ნორსა ჯეჲილებს
გაუთბო გული;
ტეჲ აძწვანა,
ვასი ზულორტა,
ცას უთავაზა
სსიეთ თაბგული...
დილას, ცის კიდე
როს გაბრწყინდება,
და ფრინველები
შეჰტრავენ კამარს,

მინდორი ნამით
რომ აბრწყინება,
გვირილა ზირმსეს
რა მისცემს საღამს,—
მიდამო უბუჲ
შრომის ოფლსა ჰღერის...
აგერ ტრაქტორი
მინდორებს სერავს,
აქეთ თოხნიან,
შრომის ეიჲინა
აძუძავებს
თვით უქმად მცქერაღს.
ვევლგან ცაცხლი სდუღს;
მუშა სიამით
მიწას აწვიძებს
ოფლის მდინარეს,
დაკოყრებული
შრომის მარჯვენით
თავს დატრიალებს
გაფურქნულ ზრეს.

ჩვენ უმცვლით მათ.

— ნელა, ბავშებო, ნელა, — ეუბნებოდა მასწავლებელი სოფიო ბავშებს, რომლებიც მისკენ გამოვრბოდნენ.

— ხომ წავალთ, დეიდა სოფიო? უყურეთ, რა მშვენიერი და თბილი გაზაფხულის დილაა.

— წავალთ, ბავშებო, წავალთ, მხოლოდ ცოტა მადროვეთ, რომ საჭირო ნივთები გამოვიტანო კლასიდან. სანამ მე დავბრუნდები, თქვენ დამწკრივით.

— ახლავე, მასწავლებელო, ახლავე.

რამდენიმე წამის შემდეგ ბავშები მზად იყვნენ.

— მოდის დეიდა სოფიო, მოდის, — ახმაურდნენ ბავშები.

— ბავშებო, საუზმე ხომ ყველას გაქვთ? თორემ მოგშივდებათ.

— ყველას, მასწავლებელო, ყველას!

— აბა, ახლა წავიდეთ, მხოლოდ, სანამ ქალაქს გავცილდებოდეთ, წყნარად იყავით, არ იხმაუროთ.

გასცილდნენ თუ არა ქალაქს, ბავშები ამწვანებულ მინდორზე გაიშალნენ.

მასწავლებელი სოფიო ველარ მიჰყვა ბავშებს, ქვაზე ჩამოჯდა და გაჰყურებდა მათ. თვალწარმტაცი იყო ახლად ამწვა-

ნებული მინდორი, გაზაფხულის სხვადასხვა ყვავილებით შემოსილი.

ია ფერდობებში ისე იყო შეფენილი, თითქოს მრავალი ფერით მოქარგული ხალიჩა გაუშლიათო.

სტკებოდა სოფიო ამ სიმშვენიერით.

მალე დიდი თაიგულით ხელში გაჩნდა სოფიოსთან თინიკო.

— მე ვაჯობე ყველას, მასწავლებლო, მე! უყურეთ, რა დიდი თაიგულია! სულ სხვადასხვა ყვავილებია. ძირიანადაც ამოვიღე სკოლისთვის.

— ყოჩაღ, თინიკო, ყოჩაღ, მაგრამ ახლა კი დაისვენე, დაიღლებოდი.

მალე ყველა ბავშვებმა მოიყარეს თავი მასწავლებლის გარშემო. ყველას ბლომად მოეკრიფა ყვავილები.

— აბა, ბავშვებო, დასხედით, დავისვენოთ და თან გადავათვალიეროთ, რადარა ყვავილები შეგიგროვებიათ. აბა, გივი, შენი თაიგული ვნახოთ.— აგერ ენძელა, ია, ყოჩივარდა.

— მასწავლებლო, გვიამბეთ რამე, — სთხოვა თინიკომ.

— გვიამბეთ, გვიამბეთ, — ერთხმად წამოიძახეს ბავშვებმა.

— სიამოვნებით, ბავშვებო, მე მაინც ვაპირებდი დღეს თქვენთვის მეამბნა ღენის დღის მნიშვნელობა. ბავშვები სმენად გადაიქცენ. სოფიომ ერთხანს შუბლი შეიკმუხნა, თითქოს არ ესიამოვნება ამ ამბის მოგონებაო, და დაიწყო:

— იქ, შორს, შორს საქართველოდან, რამდენიმე ათასი ვერსის დაშორებით, არის ცივი ტაიგა, რომელსაც ჩამოუდის მდინარე ღენა და ამ მდინარე ღენიდან 500 ვერსის დაშორებით ოქროს მადნის რაიონია ასეულ ვერსზე გადაკიმული. იქ აუარებელი მუშა მუშაობდა. ეს ოქროს მადნები მემამულეებს და ბურჟუებს ეკუთვნოდათ. ამათ ჰქონდათ მთელი ძალა-უფლება ხელში ჩაგდებული. პოლიცია და სასამართლო მათი დამხმარე იყო. უწინდელი მთავრობაც ხომ მდიდრებს ეშველებოდა. მადნების პატრონები მუშებს ძალიან სტანჯავდნენ, დილიდან საღამომდის ამუშავებდნენ ცივ, გაყინულ მაღაროებში, შიშველ ტიტვლებს და იმდენს არ აძლევდნენ, რომ მუშები პურით მაინც გამაძლარიყვნენ. მუშებმა ამნაირ მდგომარეობას ვეღარ გაუძლეს და მაღაროს პატრონებს თავისი არჩეული კაცები გაუგზავნეს. ისინი სთხოვდნენ შრომის პირობების გაუმჯობესებას და ხელფასის მომატებას.

მემაღაროებმა ეს მოგზავნილი მუშები დააპატიმრეს. მუშებმა რომ ეს შეიტყვეს, ყველანი ერთად წავიდნენ სათხოვ-

ნელად, რომ მათი ამხანაგები გაეთავისუფლებიათ, მაგრამ მათ მემალაროებმა მისვლა არ დააცალეს, მიუსიეს ჯარი და აუარებელი მუშა დაჭრეს და დახოცეს.

ეს მოხდა 1912 წლის 17 აპრილს.

ამ ამბავმა ძალიან ააღელვა რუსეთის მუშები და აი-აქედან დაიწყო მასიური გაფიცვები და აჯანყებები. ბევრჯერ ჩააქრეს მუშათა ამგვარი გამოსვლა, მაგრამ მუშა და გლეხი მაინც მედგრაღ მიდიოდა თავისი მიზნისაკენ, სანამ ოქტომბრის რევოლუციამ არ გადასწყვიტა მათი ბედი. აქ კი მშრომელმა ხალხმა გაიმარჯვა, სრული თავისუფლება მოიპოვა და ახლა თვითონ განაგებს თავის საქმეს.

ამიტომ, ბავშებო, ჩვენ ყოველწლივ 17 აპრილს ვიგონებთ ლენის ამბებს.

— ჩვენც, დეიდა სოფიო, ჩვენც არასდროს არ დავივიწყებთ ლენის მებრძოლ მუშებს.

მასწავლებელი წამოდგა, ბავშებიც წამოიშალენ.

— აბა, ბავშებო, ახლა აი იმ მაღალ გორაზე ავიდეთ, იქ სხვაგვარ ყვავილებს შევხვდებით.

— მასწავლებელო, ვიმდგროთ რამე!

— დაიწყე, თინიკო.

თინიკომ თავისი წკრიალა ხმით შესძახა — „ჩვენ შევცვლით მათ“, და ბავშები სიმღერით შეუდგნენ მთას.

მანი,

გაზაფხულია, გაზაფხულია!

მე ზატარა ნაკადული ვარ. მივრბი-
ვარ, მივრბავრბავ, მივრხრხრავ.

გამიშვი, თოვლო, რა გინდა, რომ აქა-იქ ჩამდულხნარ
წრდილებში და გამგებულხნარ წემ გ'სახე.

სომ სედავ, მზე როგორ იცინის, სომ სედავ, თავსე
როგორი ალურსით მაფრქვევს მცხუნვარე სხივებს დილიდან
საღამომდის!

განა ვერ სედავ, რომ ამოიფოთქა მწვანე ბაღასი, ვერ
სედავ, ზი იქ, ფურდობსე, რამდენი ღურჯთაღლა ია და ქნ-
ძელა ამოსულა?

გასედე, ბაღში როგორ საბურად აუვავებულა ალუნა და
ნუში! სედავ, ფრინველები რომ მოფრინავენ შორი ქვეუნიდან? ეს
იმისი ნიშანია, რომ გაზაფხულდა, დათბა, სომ გესმით მათი
მხიარული ჟრებაული და მასილი, სომ სედავ, როგორ იმლე-
ბა სეებზე კოკრები და იშხუშება მიწაში გამაღვიძებული
ჭიადლა? ჩქარა ამრიალდება ამწვანებული ტყე!

გაზაფხულია, გაზაფხული, თოვლო! ეველა და ეველაფერი
გაიღვიძებს და გამოცოცხლდება ზამთრის შილისგან...

მაშ ჩამოძვალე გ'სიდან. მშვიდობით, ზამთრამდის!

ნ. ნაკაშიძე.

ყვავილედი

ს. მ. ნა - ს
მუს. ნიკ. შაჩხაძისა

canto

Alllegro

piano

allegro

გვი ნა წი ზ, ვეუკვადეფა ღობით დე ღი ა დე ღი დე ღა

ყვა ვი ღო ბი დეფ ღობია ღობით ვით ღოქა დი ვით ვე ზე ღოქა

პაწა მერდს ქვეშ ნორჩი გული
ძგერს, იშლება, ვით კუკური,
ჩვენ ჟღერს ყვავილი ვარს,
ბროლ ცვარ-ნამით დანაპური.

ყველა გვეტრფის ილტაცებით,
ყველას ჩვენზე რჩება თვალი,
ჩვენთვის აწმყოც ღმობიერობს
და გვიღიმის მომავალი!

მაშ ვიცეკვით და ვიცეღქოთ,
აბა, ტაში, ტაში, ტაში!!
ჩვენს თვლებში იხატება
ვარსკვლავთ ბრწყინვა, მზის კაშკაში.

როგორ უნდა მო- ვაყუოთ ბოსტანი.

ჩვენ ვიცით, რომ ეოველ განაფხულზე ბავშები მინდერებზე და ბახხებში მიწის ჰატარა ნაჭერზე ბოსტნის გაკეთებას დაიწყებენ მცენარეთა და მათი ცხოვრების დასაკვირებლად. რომ შრომა უნაყოფოდ არ ჩაიბროს, შემდეგი ზირობები უნდა იქნეს შესრულებული: უბირველეს ეოვლისა, ისეთი ადგილი უნდა აირჩეს, რომ მას ირგვლივ მზე უდგებოდეს, რადგან ბოსტნისთვის დასრდილი ადგილი უვარგისია; წყალი ახლოს უნდა ჩამოუდიოდეს; ბოსტანი აუცილებლად უნდა შემოიღობოს. ამორჩეული საბოსტნე მიწა უნდა გაიწმინდოს და ძირიან-ფესვიანად ამოიგლიჯოს ეოველგვარი ბაღისი. ამ გაწმენდის შემდეგ საბოსტნე ალაგი უნდა გადაბრუნდეს, ან ღრმად დაიბაროს, შემდეგ უნდა გაუხაროიეროთ სასუქით, ე. ი. ამ დაუშუავებულ მიწას გადაუვაროთ სასუქი. საუკეთესო სასუქად ითვლება: ცხენისა და სხვა ცხოველების განავალი, ტორფი, ქათმის განავალი, ნაცარი, ხის ფოთლები. დაუშუავების შემდეგ ბოსტანი უნდა დავეოთ კვლებად ისე, რომ ერთი სიგრძისა და ერთი სიგანისა იქოს. საერთოდ კვალის სიგანე ერთ მეტრს უნ-

და უდრიდეს, სიმაღლე კი დამოკიდებულია ადგილზე. ნოტიო ადგილში მძლავრი კვლები უნდა გაკეთდეს, მშრალ ადგილებში დაბალი. ამის გარდა კვლის სიმაღლე დამოკიდებულია თვით მცენარეებზედაც: კრძელმირიან მცენარეს მძლავრი კვლები სჭირდება, ზოგაერთ მცენარეებს კი კვლები არც კი სჭირდებათ, მაგ. კომბოსტოს, ოქროვამლას („ზომიდორს“), ლობიოს, სიმინდის და სხვა. აგრეთვე ეოველ მცენარეს უნდა შეურჩიოთ ის ნიადაგი, რომელზედაც ის ხარობს. ნოტიო ალაგას ჩაერგოთ ისეთი მცენარე, რომელსაც სინესტე უყვარს და სმირად თხოულობს მოთწევას, მაგ. კიტრი, სალათა, სტაფილო. ჩრდილოეთით რგავენ მძლავრ მცენარეებს და სამხრეთით კი დაბალ მცენარეებს: იმისთვის, რომ მძლავრ მცენარეებმა არ დაჩრდილონ დაბალი მცენარეები. ამის გარდა საჭიროა მრავალფეროვნებისათვის დაირგას მარცვლოვანი მცენარეულობა: შერია, ქერი, აგრეთვე სელი და კანაფი, შემდეგ სამკურნალო: ზიტრა, ლენცოფა, ანისინა. ბოსტნის სიღამაზისთვის კარგია სხვადასხვა ჯიშის ვეჯილები დატევა. ბოსტნის დათესვა ან ნერგის ჩარევა უნდა მოხდეს საღამო ხანზე, როცა მზე ჩავა; დათესვის დროს მიწა სველი უნდა იყოს, ან თესის ან ჩარევის დროს უნდა რწყავდეთ. დათესის დროდ უნდა შეურჩიოთ უქარო საღამო. სქლად არ უნდა დაითესოს, ამასთანავე უნდა ეცადოთ სწორ მწკრივად იყოს დათესილი. ამისათვის თესვის დროს კვლების გასწვრივ აბაშენ ბაწარს და ისე აუოლებენ, თან ეოველ კვალში არჭობენ ფიცარს წარწყმრით, რა არის დათესილი და რა დროს.

ზოგაერთი მცენარისთვის დათესვამდე სამი დღის წინათ ალბობენ. მაგ: კიტრის, კოკრის, ლობიოს, ნესვის, საზამთროს თესლს, რომელიც ელორტს არ გამოიღებს, ის თესლი უგარგისია. შემდეგ აურევენ სიღამი და ისე სთესვენ და ფიცხით გაასწორებენ. საიდანაც ჭქრის ცივი ქარი, იმ მხრით რგავენ მძლავრ მცენარეს, მაგ. სიმინდს: ეს მძლავრი მცენარეები დაიფარავენ ბოსტნეულს

ცოვი ქარისაგან, რაც ბოსტნისათვის ძალიან მავნებელია. თან ამ ძალიან მცენარეებს შემოეხვევიან ფრინველები, რომლებიც დაიფარენ თქვენ ბოსტანს მავნე ჭიალუისგან. ფრინველები დიდი შტრები არიან ბოსტნის მავნებელი შერების; ამიტომ შეგნებულად შეებაღე თავის ბოსტანში და ბაღში უოველთვის ასასლეებს ფროთასან უარაულებს ჰატარა სასლებში, რომლებსაც ჰკიდებს ხეებზე და უსწრუნველყოფს თავის ხესილს და ბოსტანს მავნებლებისაგან. კარგი იქნება, რომ თქვენც დაუეწოთ ასეთი დამცველები თქვენს ბოსტანს.

მანი.

გ ა ვ მ ე ზ ი ს მ ა მ რ ი მ ა მ ჯ ე ზ ა

ს ა მ ჭ ე ლ ო უ ი

ბზინავს,
ბრწყინავს
ნაბრწყვალად,
მაღლა ადის
ცეცხლის ალი.
ფშინავს,
ქმინავს
საბერველი,
მას აქანებს

ბუშის ხელი.
კმინავს,
დრტვინავს,
რკინა ცხელი,
ზედ ჩაქუნს სცემს
ბუშის ხელი,
და დაბღერის ნადვლიანად
შრომის ერთგული მჭედელი,
მ. მამულაიშვილი

ნ ა კ ა დ უ ლ ი

ძორაკრაკებს შთის კალთიდან
 აქაუბით ცელქი წუარო,
 მას ბანს აძლევს ძუდროებით
 ძწვანით მოსილი საძუარო.

ხან ღრიბლით კლდესა ებრძვის,
 ხან, ვით გველი, ივლანება,
 და გარშემო უვავილთ კუთხეს
 იაუნანს ეუბნება.

ხან ჩუმად, ვით ღამის ქურდი,
 ბალახებში მისინინებს,
 და ჩუმრუმად ის დუდუნით
 ამტრეველებს ირგვლივ ველებს.

ხან კი ღამით ბნელს წვედიაღში
 ზედანირზე ძირაკრაკებს,
 და შიგ მიღრუბლული მთუარე
 იხუტუტებს ცელქ ნაწნაუებს.

და ზოგჯერ კი, ქაფად ქმნილი,
 ირგვლივ აბნევს ბროლის მძივებს
 და ღრიბლით, ვითარც ვეფხვი,
 ესეთქება ქვა-კლდე ღრეებს.

მე-8-ე შრ. სკოლის მოწაფე: ევგ. ჟუჟუნაშვილი

ჩ ვ ე ნ ი ს ი მ ლ ე რ ა

ჩვენ მიუდივართ წინ, წინ შედგრად,
 რომ ვიპოვოთ ქვეყნის ბედი,
 რომ ურჯულა წურბელებსა
 მოკუერისოთ ვეველას ქედი!

ჩვენ მივდივართ წინ, უშიშრად,
რომ ავანთოთ წითლად ზღი,
რომ მთელ ქვეყნის ტანჯულებსა
გავეყვანოთ მოძაგალი!...

ჩვენ მიუღივართ წინ, სულ წინ, რომ
ვტყუარცნოთ ღრეობა ცას წითელად,
რომ დავაშხოთ ჩვენი მტერი,
ვეულოთ ნამდვილ ღენინებად!..

სადაც ვაბიტივად.

დ ი ლ ა

დილის ნიჟამა გაისინა,
ცაჲე გამოინდა ნაჲი ცისკარი,
ტოროლამ ცაში განიჟარდა,
გამსიარულდა ველი, მთა-ბარი.
ჟარღმა კოკორმა თავი ახარა,
მსის ოქროს სსივი ზედ მიისარა,
წამლად დასწევთა გულჲე მანანამ,
აჲცისეოგნა და გახარა.
აჲერ მწვემსებამც გამოიღვიძეს,
მთაჲე გარეჲეს დიდბალი ცხვარი,
თითონ კი დასხდენ გორაკის თავჲე
და ააჲღერეს ერთგული ქნარი.
სუეჲელა ღსინობს და ეჲელა ხარობს
გაზაფხულს დილის სიმშჲენიერით,
ბუდნიერია ზჲენი ქჲეჲანა
შრომის შჲილაჲით და შრომის კერით.

2. დაფლიანიძე.

გამოვიდა და იყიდება სახელგამის გამოცემანი.

განათლების სახალხო კომისარიატის სოციალური აღზრდის მთავარმართვე-
ლობის სალიტერატურო-სამხატვრო სექციის რედაქციით:

	ფასი:		ფასი:
„ნორჩი ძალა“—კრებული	15 „	„თინიკოს ამოცანები“	45 „
„კოკროტინა“ დ. დონდუასი	10 „	„პატარა ჰოლანდიელები“—ლიუსი	
„ბებლა ბეკვა“	10 „	ფიჩ-პერკინსის	80 „
„ტყის სურათები“—შ. მღვიმელის	25 „	„წითელკანიანები“—ხლებნიკოვის	55 „
„ჰიანტეველას საოცარი თავგადასა- ვალი“	30 „	„აბალი ორთქლშეაღლის სიმღერა“	
„თავისუფალ ბავშთა სიმღერები“	20 „	—სარგ მიტჩელის	25 „
„ქართული მოძრაი თამაშობანი“	80 „	„ჩემი პატარა წიგნი“—ი. გრიშაშვი- ლის და სტაროსელის	50 „
„ივანე სულელი“—დ. ტოდსტროის	15 „	„წითელი ვარსკვლავების მოგზაუ- რობა საოცარ ჭეყვანაში“	55 „
„მოძრაი თამაშობანი“ გოგლიჩი- ძის	1 მ.	„მალალი მთის და პატარა ნაკადუ- ლების ამბავი	30 „
„უძველესი დროის ბავშვის თავგა- დასავალი“	15 „	„გელა და კეტო“—ნ. კეცხოველის	45 „
„როგორ იყავენ თავს ცხოველე- ბი მტრისაგან“—გ. ანთელიძის	25 „	„სიზმრად და ცხადად“	30 „
„რას გვიამბობს ოთახი“	20 „	„მზე, მთეფი და ვარსკვლავები“	60 „
„ხელის სიმდიდრე“	20 „	„ოქტომბრის დღეები“	1 მ. 20 „
„პატარა იპონელები“—ფერადი ყდ.	75 „	„ჩემი ყვავილები“—შ. მღვიმელის	40 „
„ჩემი უფროსი ძმები, ახალგ. კომ- კავშირელები“	10 „	„ცელქები“—შ. მღვიმელის	30 „
„კომბლე“—სურათებიანი ხალხუ- რი ზღაპარი	65 „	„მერცხლები“	50 „
„ლენინის საათი სკოლაში“	50 „	„პურის მარცვლის თავგადასავალი“	40 „
„ტაიგის საუნჯე“	40 „	„ი. როგორ ვმუშაობთ“	1 მ.
„პიონერი სოფლად“	20 „	„კოპლი წიწილა“	25 „
„საბავშვო ბაღი“	1 მ.	„უცნაური ამბავი“—გ. პარკაძის	35 „
„სიმღერები“	15 „	„ზარიტა“—გუმბელეკის	1 მ.
„ნორჩი პიონერთა თანამგზავრი“	20 „	„განახლებული დედამარცა“—ქარე- დის	1—20 „
„ნორჩი პიონერები და ბავშთა სა- ერთაშორისო კვირეული“	20 „	„სიმღერები“—შავერზაშვილის	80 „
„საბავშვო სახლის ცხოვრება“	70 „	„საბავშვო ბაღი“—ფერადი სურათები	1—20 „
„იყავ მზად“	5 „	„დალუქვის პირად“—სვენ გვიდინის	25 „
„კომკავშირო, მოამზადე მესამე წვე- ბა“	30 „	„პირველყოფილი ადამიანის ყოფა- ცხოვრება“—ლუნევიჩის	30 „
„ბავშთა ჯომუნისტური მოძრაობა“	60 „	„საბავშვო ბაღი“—წიგნი II, ფერადი სურათებით	1-20 „
„შ. ტაბიძის	15 „	„პირველი მაისი“—პირველი მაისის დღესასწაულის ჩასატარებელ მასალათა კრებული	1— „
„საქართველოს პიონერ-ორგანიზა- ციის მოძრაი ამოცანები“	15 „	„აქენინიდან ანდამდე“	30 „
„წელთაღრიცხვის ძველი და ახალი წესი“	35 „	„როგორ ამოძრავდა პირველი მა- ტარებელი“	12 „

იგაზღვება და ჩაბარ გამოვა:

- „სიმღერები“—ნ. შარაბიძე
- „ვინ არის ყველაზე ძლიერი“—ქანიშვილი და ძეგლაძე.
- „ათეული“—ფერადი სურათებით.—მ. მიქელაძე-ბაგრატიონი.
- „ჩემი მეგობრები და ნაცნობები“.
- „მოთხრობები“—ი. ევლოშვილი.

— 1927 წ. —

გ ა მ ო ვ ა

საქმეწილო დასურათებული ქუთნალები:

მცირეწლოვ. „ნაკადული“ მოველ-
თვიური მე-XXIII წ.

მოზრდილ. „პიონერი“ ორკვი-
რეული II წ.

ხელის მოწერა მიიღება წლით და ნახევარი წლით.

გადაგზავნით { „ნაკადული“ — ერთი წლით—3 მ. 50 კ.
ნახევარი წლით—2 მ.
„პიონერი“ — ერთი წლით—5 მ.
ნახევარი წლით—3 მ.

ცალკე ნომერი { „ნაკადული“ — 35 კაპ.
„პიონერი“ — 25 კაპ.

მისამართი: ტფილისი, რუსთაველის გამზირი, განათლების სახალხო კო-
მისარიატი. „ნაკადულის“ და „პიონერის“ რედაქცია.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია.

